

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára Egész évre 8 K Fél évre 4 " Negyed évre 2 " Egyes szám ára 20 fillér.	Felétős szerkesztő: OSZESZLY M. VICTOR.	Laptulajdonos és kiadó: BALKÁNYI ERNŐ.	Kéziratokat nem adunk vissza. Szerkesztőség és kiadóhivatal: BALKÁNYI Ernő könyvkereskedésében Alsólendván. A nyitlitter sora egy korona.
---	---	--	--

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A tömeg jelleme.

Alsólendva, augusztus 3.

„A nép szava — Isten szava,» tartja a közmondás, de bármily szépen hangzik is ez, általános igazságnak el nem fogadható. Tökéletlen lény az ember, abszolút igazság ezen a földön nem lehet, mert föltétlen jó, ember produkálni nem képes. A nép szava sem föltétlenül jó minden esetben.

Bármily művelt is legyen valamilyen nép, a tömeg mindig naiv és hiszékeny. A tömeg jelleme alapján véve jóindulatú, de ennek ellenében közönséges. Akit megszeretett, akiben bizik a tömeg, arról a rossztól vagy csak igen nehezen, vagy egyáltalán nem hiszi el. Bizonyítja a historia, de bizonyítja a jelenkor is, hogy demagógok, szélhámosok, becselten fráterok, akik jól tudtak beszélni a nép nyelvén, akik értettek hozzá, hogy paraszti fogásokkal a néppel magukat megszerettessék, nem voltak megbuktathatók és megbüntethetők hosszú időn keresztül, dacára annak, hogy a büntetendő cselekmények egész légiója bizonyult rájuk; mert a nép mindezek dacára inkább neki hitt, mint a bizonyítékoknak és nem ejtette el.

Ennek a tömeg-hibának eklatáns példáját látjuk most Olaszországban, a hol Nási miniszter miatt valóságos forradalom ütött ki Sziciliában. Nási Olaszország közoktatásügyi minisztere volt és miután számos sikkasztás bizonyult reá, megszökött. Elfogták, fogságba helyezték és a szicíliai parasztek — akik miért, miért se, egy má-

sodik Megváltót láttak Násiban — valóságos forradalomban törtek ki, követelik az »urak áldozatának«, az »ártatlan« Násinak szabadon bocsájtását és hivatalába való visszahelyezését. Irhatnak az olasz lapok, amit akarnak Nási bűnösségéről, doroghatsz az ügyész és az egész parlament a sikkasztó miniszter ellen, fejteletjére állhat az egész világ, a szicíliai parasztek rendületlenül biznak kedvencükben, akik szerintük azért üldöznek az urak, mert csak a nép javát akarta.

Magyarországon is volt ilyen eset. — Olvasóink talán emlékeznek még Sima Ferencre, a szentesi képviselőre, akire büntetendő cselekmények egész sorozatát bizonyították, anélkül, hogy a szentesi nép benne való bizalma megingott volna. S mikor Sima a börtön elől Amerikába szökött, a jó szentesiek áldozatán tartatták őt s küldötték utána a pénzt.

Kis Násik, apró Simák seregült élnek Magyarországon; ravasz, nagyhangú demagógokból, akik már esztendő óta csalafintaságból és a megfélemlített közép vak bizalmából tartják fenn magukat; akiknek szívós existenciája ellen nem használ sem az intelligens társadalom bojkottja, sem a büntető-törvény paragrafusai. Minél vakmerőbben csinálják piszkos dolgaikat, minél inkább megutálja őket a tisztesség és jóízűl, annál fanatikusabban fedezi őket az öntudatlan emberek azon csoportja, a melyet sima modorukkal s tele torokkal le tudtak maguknak kötni. Igaz, hogy előbb-utóbb

eléri az ilyen népmítókat a nemezis, de esztendő, sőt évtizedek mulnak el, míg megértőnk és ezalatt módjukban van valóságossal fölfordítani valamely helység vagy város társadalmi bekejét és a köznek, magánosoknak egyaránt károkat okozni. Ilyen a tömeg jelleme. Násik és Simák mindig voltak és mindig lesznek. Még a jövő társadalmában is, melyről oly szépen tudnak szavalni a szónok urak. Sőt csak akkor lesznek igazában!

Kanaánban minden csendes...

A szociáliták az év elején általános aratósztrájkot ígértek. Nem adták meg, — dicséretükre legyen mondva. Nem lehetnek annyira ellenségei ennek a szegény, agyonnyomogartott országnak, hogy ilyen könnyelműen tönkre akarnak tenni. Elég az, amivel a nehéz megélhetési viszonyok suttannak bennünk, ne mérjük ránk az elképzelhető legnagyobb csapást, — a testver-háborút.

A télviz ideje alatt megrozsdásodott kaszáik pajkos csengését csak imitt-amott zavarta meg egy-egy incidens, minden vezedelmesebb kimenetel nélkül. A földbirtokokos engedtek, amennyire engedhetek, — a munkások ugyanazt tették, és ezzel rendszerben folyt tovább a munka.

Feleslegessékké lettek tehát ismét téve a miniszter ur munusai, a kinali kukik, szükségletellé a katonai aratók, a gazdasági egyesületek tőjtjai, meg a bécsi gyárosok

Falusi történet.

— Gazd'uram, adja ki a bérem! ...
 — Miért te?
 — Másfelé akarok szerencsét próbálni.
 — Hát miért, fiam? Nincs jó helyed nálam?
 — A' biz' jó. De hát csak adja ki a bérem...
 — Tán kicsillad a fizetésed?
 — A' biz' elég.
 — Vagy az ellátással nem vagy megelégedve?
 — A' biz' fiam. Még a pap is megehetné.
 — Hát akkor mi bajod?
 — Más.
 — Ha'lám.
 — De biz' én nem mondhatom meg.
 — Nem-e?
 — Nem a'.
 — Valaki megbántott? Én?
 — Nem.
 — Az asszonyom?
 — Nem.
 — Sok a dolog?
 — Elég erős vagyok.
 — Hát akkor meguntad náltunk?
 — Nem biz' én.
 — Akkor mi az ördögöt akarsz? Mi bajod?
 — Semmi.
 — Ejnye a Pilátusodat! szólj már, no...
 — Nem szölok biz' én.
 — No, e' már tréfának is sok!
 — Nem tréfa biz' a'. Adja ki a béremet.
 — Miért?

— Más felé akarok szerencsét próbálni.
 — Mondd meg, miért mész el, különben egy vörös krajcárt se látsz a bérédből.
 — Már meg osztán miér ne láték?
 — Szavamat állom.
 — Részolgáltam.
 — Tudom, fiam. Megérdemled, de legalább mondd meg, hogy miért mész el? Szegénylenem, ha esztendő derekán hagyál itt. Azt mondanék: no ez is egy jóféle nagygazda! A cseledei áldott esztendőközépen itt hagyják. Legalább tudjam...
 — Nem mondom meg, gazd'uram.
 — Miért, te?
 — Azér', mer' megharagszik.
 — Ne légy bolond. Akkor nem kérdeném.
 — Megmondjam-e?
 — Meg, meg.
 — Hát... izé... no, hol is kezdjem...? hát csak azért, mert szeretem a gazd'uram lányát...
 — Mit? kit?!
 — A gazd'uram lányát.
 — Melyiket?
 — Hát csak egy van.
 — Ne mőkázz, Jancsi.
 — Hm... hm... Aztán miért szereted?
 — Mer' hát szemrevaló.
 — A csillaogotokat!
 — Gazd'uram, adja ki a béremet.
 — Hm... hm... Hát ő szer-e?
 — Egyik eszmemmel azt gondolom, hogy: igen, a másik eszmemmel azt gondolom, hogy: nem.

— Hm, hm... S ezért akarsz elmenni?
 — Ezért biz' a'. Nem olyan magamtajta szegény legénynek való a gazd'uram lánya. Elmegyek, elfelejtem.
 — Hm, hm... Gyere be. Ha nem akarsz maradni, kifizetlek.
 — Gazd'uram tündérvé nyit a házba. Jancsi szomorúan kullog utána. Jamborul köszön s az ajtó bevetés. Anikó is bein van. Éppen kovászt kever. Jancsi nevet s Jancsinak még a füle hegye is elvörösödik.
 — Gazd'uram megáll az asszonya előtt s meggyázru pipáját megtölti négyessel, meggyújtja és szipálkóva mondja:
 — Hallod-e, asszony! Jancsi el akar menni.
 — Tán csak nem? !
 — El bizony.
 — Aztan miért?
 — Mert szereti Anikót...
 — Anikót?
 — Anikó.
 Anikó olyan lesz, mint a cseppentett piros vér. A kovászt nagy hirtelen az asztalra teszi s meg sem áll a kamaráj.
 — Az öregék összenéznek. Az asszony kérdi:
 — Ezért akarsz elmenni, fiam?
 — Ezér'. Szegény legény vagyok s Anikó nem lehet a párom, néccámszony.
 — Gazd'uram beküli a kamarába:
 — Anikó...
 — Mit mond kied, édes apám?
 — Jöszte ki a kamarából.

aratógépei, amikkel mind-mind a magyar paraszt százból terveztek kivenni a mindennapi betevő falatot.

És így rendben is van!

Amig csak a külső ellenségekkel kell megküzdenünk: nincs félri valónk. Amde ha a beháború, a testvérhárc vesz erőt szegény országunk munkáncsépén: még meglevő kicsi erőnk is felemészti a küzelem. Hova jutnánk, ha a termokálásozás felett a pacsiirta helyét a hullácska dögszekélyük, a csendő-pengő kasza helyét a testvért-ölő gyilkos tölténék be? Ha a dolgos arató-munkások ajkán a vig nota rémes csatakiáltással, halálhörögéssé válna?

Bizony, bizony, ezer szerencséje ennek az országnak, hogy a mi szocialistáink csak igérnek. Nagyon jól tudják, hogy még nincs itt az ideje az erélyes cselekedetnek, mert hát a mai sanyaru viszonyok között mi is préselhetnénk ki a magyar földből? Könyvet, verejtéket, új nyomoruságot.

Tudják nagyon jól, hogy a társadalomban nemcsak ők, de a nép minden rétege érzi a nehéz megélhetés terheit, és talán azért történt, hogy az ártatlan ígérgetésnél most sem jutottak tovább.

De bármilyen okból is történt ez, a fő mégis az, hogy sem az általános, sem a tömeges aratósztrájknak a szímet se láttuk. Pedig a tél folyamán, mikor olyan veszedelmes méretekben kezdett mozgolódni a Földmunkások Szövetsége, szinte felve gondolatok az idej nyárra s részvetés hallgatok a szocialista agitátorok jóvondolésait, hogy így meg egy, jön idő, mikor verejték helyett verecsépp hull a göröngyre s útni fog a finomkért zsarnokság végőrája.

Nem a bőrünket feltették legelőben, hanem magát a nemzetet, mert ahol két olyan hatalmas ellenség dul, mint a kívándorlási láz és a testvérháború, ott az emberek nagyon is kőből érezhetik Sodomát. Ott kő kövön nem marad, az bizonyos, s az is rombadől, amit idáig felépített tudtunk.

A munkások tehát nem váltották be ígértiket, nem csináltak általános sztrájkot. Pedig módjukban lett volna megboszulni magukat, mert az ő részükhöz van az erő, míg mi az urizálás kivül nem értünk

semmibe. Mi nem műveljük a földet, nem aratjuk le a termést, nem hordjuk be a gabonát, de még ahhoz is a munkások kellene, hogy a bécsi gyárosok aratógépeit a dolgos parasztek helyére szabadítsuk.

Munkások nélkül éhenhalnánk, és éppen ezért nem szabad a gyűlölet pápázemén át bírálni törekvésüket. Higgyük el, hogy nem az urhatnámásg készíti a szervezetek bástyái mögé s ha egy falat kenyérről többet kérnek nélkülözöl családjuk számára, ne szabadítsuk rájuk a csendörök és rendörök egész légijőit, a kulikat, meg a bécsi gyáros urak masináit, hanem jószívvel hallgassuk meg és igyekezzünk segíteni a baján.

Gondoljuk meg, hogy amilyen szépen befejezték az idej aratást, mely idő, mikor kiegyenesednek s vérfoltosak lesznek a kaszák a parasztek kezében; és jaj annak az országnak, ahol vérfoltosak és nem görbék a kaszák!

Tollfuttában.

A statisztikai hivatal megint szolgált egy adattal, amit igen sok ember az általános jágrtas korszakában nem vesz észre. A házasságok száma egyre növekedőben van. A legfrissebb kimutatás szerint, idén júniusban vagy 35000 házassággal több kötötték meg, mint tavaly és az idej január-júniusi időszak alatt 18-20.000-rel több pár állott az anyakönyvvezető elé, mint tavaly ugyanazon idő alatt.

Ha nem a számok bizonyítanak, el sem hinnék. Akármekkora a drágaság, a házadosási kedv növekedőben van. A szegény koldus férfiak megházadosnak! Az élet nagyon hideg, nincs sehol egy cséppnyi melegség, őrzi mindenki: össze kell bujni. Nagyon csunya, sőt az élet egyedül-támatógó kell, aki — ha növeli is a gondot, — növeli a kedvet is az élethez; aki miatt ha többet is kell dolgozni, több gyönyörre telik is a munkában. Soha a szegény, bátor fiuk nem sietek egy házassággal, mint ma. Sorozás alól ki nem kerülít, szigorlatokkal bajlódó ifjak, kezdő hivatalnok alig van, aki feleséges ne volna.

Hanem aztán mennél több a házasság, annál több a rossz házasság is. A testi és lelki szerelem kielégítése nagyon sokszor nem található fel a házasságban. Új intézmény szükségéről beszélnek az emberek, a házasság mai formájának megváltoztatásáról. Pedig a házasság reformja helyett egyelőre okosabb volna inkább a leánynevelés reformjáról csevegni. A sok rossz házasság, szerencsétlen férj és feleség, elhanyagolt és rosszul nevelt gyermek, főként ennek a következménye.

Nézzenek körül, nézzenek ki az utcára. Nem a gazdag, nem a gyönyörű leány a keresett ma. Sok édes dolgot tudnak ezek nyujtani, de ezer annyi gondot is. A romlottásg bacillusá bennük van, ezt érz mindenki és ezért inkább éheznek ma sok férfi egy széplelkű, csunya és szegény asszony mellett, mint fékantan, ellenőriz egy elszakodott, képzeldő, üres lelkű gazdag szépséget. "A pénz nem boldogít", — ez ugyan így nem teljesen igaz, mert bizony a sok pénz boldogít, de a pénz leányok a legtöbb esetben nem boldogítanak.

Keljük meg ma a leányoknak: szegénynek, gazdagnak egyaránt. Mennél nehezebb lesz az élet, annál inkább szeretve. Minden kis fényúrgárért véres verejtékkel tud áldozni az elgyötört napzsámosa az életnek. Mit adhat egy nő? Mindent; de hány esetben nem ad semmit, csak keserűséget, csalódást. Mert a mai lányok csak asszonyok akarnak lenni és nem háziassz-

zonyok. Pedig a férfiak azt inkább megtalálják a házasetlen kivül, és ha házadosnak, azt azért teszik, hogy a házi tűzhez lángjánál a jó házi kosztot melegeitse az asszony, ne pedig a mámor hét fátolytáncát járja örökösen.

Alsólendva — éjjele.

— Karcolat. —

Néha megengedem magamnak azt a nagyúri fényfészt, hogy különös passzióm legyenek. De hogy valaki különönek ne tartson, sietek meg-sugni, hogy az én passzióm tulajdonképen nem is passzióm és legkevésbébb sem lehetnek különösek — mások előtt. Nem állanak egyébből, mint néha korábban felkelti a rendes 1/7 óráimál, későbbben fektüdni 12 óránál, és ha valaki azt hinné, hogy valaha vágyódtam sétakocsizást tenni a Kanizsai utcában, azóta nem családik, mert én sohasem ragadtam magam hiu reményekre s nagyon jól tudom, hogy sohasem fogok olyan bolondra akadni, aki engem megsejtakocsiz-tasson.

Különös passzióim netovábbjai éjszakai kör-utám képeztek mindig. És elhíhetik, uraim és hölgyeim, Alsólendván nincs mulatószobább egy éjszakai körútnál. Aki nem hiszi, jöjjön velem, de a biztonság kedvéért tört az övében, revolvert zsebében, furkos botot és éjjeli lámpást okvetlen hozzon magával, másképp nem álok jól senkiért. A hadi felszerelésű tanácsos már abból a célból is, amennyiben elzáródokolunk többek között olyan utcába is, ahol rendőrt éltetünk csak egyszer láttak az emberek (a Tolnai Világ-lapjában, képen), éjszakai utavilágítást pedig egyésem sem. Ergo: ahol olyan ékes lábon állnak a muscai állapotok, ott mindenki gyanus, aki él. Engem már nagyon jól ismer az éj minden-fele madara, azért én hásszúrú pipámon kivül nem viszek magammal mást.

Tehát indulhatunk. Legelső sorban is száll-junk meg a Deutsch-korcsema környékén, ahol (éppen vasárnap lévén) a mulató hosszafulli, meg lakosi legények végmeikül orditozása re-megitoda az épülő Hungaria feléit. Halljak kérem megmóda lármá van ott? Nem halljak? Gyérünk hát közelebb. Ugy-e most hallják? És látják is? Nem más az láрма ott, mintahogy a rendes sablonhoz híven megint kupancságot néhány embert s ezek ordítanak rendőrt után, mint a sakált. Rendőrt nem jön (éjjel alszik), éjjeli őr azonban nem jön (valameikly sötétesben üdít), ergo: ma-gunknak kell elszaladni a csendőrségre, de míg innen visszaérünk, addig a fél korcsma meg-létele egymást s a vad lármá feljlesztette éjjeli álmalból a környék minden lakóját.

Menjünk tovább, de csak óvatosan, nehogy egy-két részeg parasztleányban, kik elég kedélyesen az anyaföldet ölelgetik, megbotvolja, orra-bukjunk. Hát azt a lármát hallják-e? Ott meg négy fiatalember ordít, amint távolgyó menéssel, karongfoga egymást, mérk az utcát keresztül-kasul. Egyik most nótába kezd s egészleges tüdővel Bohberczegből a "Ha nincsen pénzem" kezdetti korhelynótát gyakorolja. A többiek kinukban pokoli hangokat hallatnak, — aztán csend lesz. (Beleestek mind a négyen a járásörökség előtti árokba és ott nyomban el is alsznak.)

De mi azért csak menjünk tovább. Hopp! Hallották azt a nagy puffanást? Ez lövésről eredi, egy kitűnően trenirozott revolver lövéséről, Szaladjuk, keresünk egy éjjeli őrt, hátha valahol szerencsétlenség történt. (Szaladunk és az éjjeli őrt meg is találjuk a korcsmában, ki megnyug-tatott előadja, hogy az éjszakai lövöldözés itt divat s amilyen jövedve van neki — ha revolvere lenne, ő is löne egyet-kettőt.)

Tovább, tovább... Hát az meg milyen lármá? Egy félig ittas legény jobb ügyhöz méltó igye-kezetét, patkós csizmájával már félóra óta dön-gött egy kati kapu, közbe vadul ordította: "Kati gye ki!" Kati azonban nem látszik reagálni a borzít hangra, így a mi legényünk reggelig dönget a kapu — a környékbeli lakók nagy bosszúságra, kik egész éjjel nem bírnak aludni s "rendőrt, csendőrt!" kiabálnak egyre, amíg végül bele-kerednek.

Imét tovább... Hallják azt a vinnyózást? Csavargó csekedlányok futnak versenyt a fúta az aszfaltján. Most éppen egyik elbukik s rettetten jajgatása megtölti a fúta nyári levegőt. Erre

- Nem én. Szégyenlem magam'.
- Jiszte no. Éleg nagy leány vagy.
- Itt vagyok, édes apám.
- Azt mondja Jancsi, hogy szeret.
- Tu—u—dom...
- Honnét?
- Honnét? Az este mondta, mikor a boci-akat fejtük.
- Ej, Jancsi, Jancsi...
- Mit parancsol, gazd'uram?
- En semmit. De nagy fába vágta.
- Tudom, gazd'uram. Hát legyen olyan jó, adja ki a bérémet.
- Várj egy kicsit. Anikó, te! Szereted-e a Jancsi?
- Ne bolondozzom, édes apám!
- No, no. Szereted-e?
- Hát...
- Igen-e? nem-e?
- Én... én... igen...
- Nagyon?
- Na—a—gyon...

Gazd'uram megcsavargatja szürke fejét és egyszerű hangon mondja:

— Hát akkor maradj itt, János, ha kedvedre van. Anikó neked adjuk, senki másnak.

Jancsi nagyon néz. Bokáit összehúti egy-szeribe és bátoritan léptekkel megy a mosolygó öregkehez.

— Jó szolgája leszek én gazd'uramnak...

